

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.
Fetelés szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

A kiegyezés.

A magyar kormány sikere. — Beterjesztették a törvényjavaslatokat.

Budapest, október 17.

A magyar képviselőháznak tegnap volt a legnevezetesebb napja. Gróf Andrássy Gyula tegnap terjesztette be az alkotmánybiztosítékokat, Wekerle és Kossuth a kiegyezést.

A legnagyobb objektivitással konstatálhatjuk azt, hogy a magyar kormány rendkívül nehéz helyzetben is a legteljesebb mértékben megfelelt azoknak a várakozásoknak, amelyeket a nemzet a kiegyezésre vonatkozólag hozzáfűzött.

A kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak ama rendezése, amelyről szóló javaslatokat a kormány tegnap a képviselőház elé terjesztette, az országnak állami és gazdasági függetlenségét és törvényben biztosított önálló intézkedési jogát a viszonyokhoz képest a legteljesebb mérvben érvényre juttatja. Az idegen államokkal kötött és törvény alapján már életbeléptetett kereskedelmi szerződések, melyek a Magyarország és Ausztria közötti szabad forgalom feltételezése mellett jöttek létre, önálló intézkedési jogunk érvényesítésének bizonyos határokat szabtak ugyan, de nem akadályozhattak meg azt, hogy ezen korlátozások mellett is Ausztriával való gazdasági viszonyunk rendezésénél Magyarország gazdasági függetlenségét érvényre juttassuk és önálló gazdasági életünk jövő alapjait lerakjuk.

Abban az időben, mikor a mostani kormány az ország ügyeinek vitelét átvette, a kereskedelempolitikai helyzet voltaképpen egy továbbírt évtizedre nemzetközileg megváltoztathatatlan kényszerhelyzet jellegével bírt, amelyen belül a kormánynak csak aközött volt választása, vajjon kereskedelempolitikai viszonyainkat Ausztriával szemben állandóan, nyugodtabb, de emellett

oly alapra állítsa, mely a parlament többségének elvi álláspontjával számol, avagy a nehezen meghatározható reciprocitás ingatag talaján hagyja meg közgazdaságunk legfontosabb érdekeinek igen nagy csoportját. A magyar kormánynak sikerült az adott helyzetben is megtalálni az Ausztriával való gazdasági megegyezés azon módját, mely a kormány kezdetben adott programjának megfelel. Már a rendezés az a forma is, mely szerint a két állam a ma benyújtott javaslatok értelmében többé nem vámszövetség, hanem szerződés alapján, tehát mint két szerződő fél, mint két szabad állam a nemzetközi szerződésnek alakjában szabályozza kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyait, teljes mérvben kifejezésre juttatja az ország állami és gazdasági önállóságát. Kiváló horderejű mozzanat továbbá az hogy a kérdéses államszerződésben, tehát nemzetközi uton elismerésre talál a magyar autonóm vámtarifa és ezzel vámterületi önállóságunk is.

Ezenfelül a szerződés gondoskodik arról is, hogy állami és gazdasági önállóságunk az idegen államokkal jövőben kötendő kereskedelmi szerződések formájában és kiállításánál is kellően kidomborítottassék.

A gazdasági rendezés anyagát a következőkben ismertetjük:

Ez az anyag több törvényjavaslatból áll.

Kereskedelmi társas.

Magyarország saját önálló autonóm vámtarifáját röviddel a jelenlegi kormány megalakulása után az 1906. évi III. törvény-cikk alapján életbeléptette. A szerződés ezt az önálló vámtarifát ilyen gyanánt elismeri, érintetlenül hagyja és az önálló vámtarifa teljes épségében ezután is érvényben fog maradni.

De abból a célból, hogy a még ezután Ausztriával együttesen megkötendő kereske-

delmi szerződések oly alapon legyenek tárgyalhatók, amely egyaránt érvényes mind a két államra, a szerződéshez az osztrák-magyar monarchia két államának szerződéses vámtarifája van mellékelésként csatolva. Nem közös vámtarifa ez, hanem csak a két külön vámtarifa egyesítése, pusztán arra szánva, hogy tárgyalási instrumentum legyen.

Közjogilag egyik legnehezebb kérdése volt az a kiegyezésnek, hogy mi módon kell kötni ezentúl a kereskedelmi szerződéseket harmadik állammal? Egyik oldalon le kellett vonni az önálló vámterület jogi állapotának a következményét; a másik oldalon számolni kellett azzal a helyzettel, hogy a két állam területét a belső forgalom teljes szabadsága mellett ezután is egységes vámhatár fogja körülvenni.

Súlyosbitotta a kérdés nehézségét még az is, hogy a külföldi kereskedelmi szerződések megkötésének oly módjáról kellett gondoskodni, amely kizárja azt, hogy a harmadik államok a legnagyobb kedvezményi záradék alapján maguknak is követelhesék azokat a kedvezményeket, amelyeket Magyarország és Ausztria egymásnak adnak.

A szerződés ezeket a kérdéseket akként oldja meg, hogy fenntartja az eddigi vámszövetségnek azt a rendelkezését, amely kimondja, hogy a külföldi kereskedelmi szerződések a két kormány megállapodásai alapján a közös külügyminiszternek kell kötni, de hozzá teszi, hogy a két államra való joghatállyal.

Ausztriával együttesen fogja tehát ezután is megkötni Magyarország külföldi kereskedelmi szerződéseit, de mégis oly módon, amelyből ki fog tűnni, hogy azily szerződések nem egységes területre, hanem két állam területére vonatkoznak.

Nem csekély fontosságú rendelkezése a szerződésnek az, amely a harmadik államokkal kötött kereskedelmi szerződések felmondásához kapcsolódik. A harmadik államokkal kötött s épen az imént említett kereskedelmi szerződések lejáratát határideje ugyanis 1917. december 31. Ugyanakkor jár le ez a szerződés is. A harmadik államokkal kötött öt szerződés azonban már 1915. december 31-ére felmondható. Ennélfogva ez a szerződés kimondja, hogy ha netalán valamelyik harmadik állam 1915. december 31-re mondaná fel kereskedelmi szerződését, azzal az állammal Ausztriával együttesen hosszabb időre, mint 1917. december 31-ig szerződni nem lehet. Egymás irányában pedig kötelezte magát a két kormány, hogy a harmadik államokkal kötött szerződéseknek 1915.

FASZÉN

Telefon 566. sz.

és Kovács köszön a legolcsóbban
NEUMANN GYULA festék- és szénkereskedőnél szerzhető be.
Debreczen, Hatvan-utca 5. szám alatt.

évi december 31-re leendő felmondását egyik sem fogja kívánni.

Ilyen módon biztosítja magának Magyarország, hogy 1917 december 31-én túl újabb szerződések nem fogják kötni és hogy újabb szerződések nem fogják gátolni önálló vámhatáraink felállítását.

Egy régi vitás kérdést is megoldottak. Osztrák részről ugyanis tagadhatták és tagadták is, hogy a fix lejáratú határidővel nem bíró szerződéseket a közös külügyminiszternek a magyar kormány egyoldalú kívánatára fel kellene mondania úgy, mint a határozott lejáratú határidővel bíró szerződéseket.

Az új szerződés azonban egészen világosan biztosítja Magyarországnak és persze Ausztriának is azt a jogot, hogy kívánatára a fix lejáratú határidővel nem bíró szerződéseket is fel kell mondani 1917 december 31-re és ezzel szintén ledönti egyik akadályát annak, hogy az önálló vámterület 1917 december 31-ike után tényleg is megvalósuljon.

A két állam eddigi gazdasági viszonyában nem egyszer zavarólag hatottak azok a véleményeltérések, amelyek a vámszövetségek egyes rendelkezései tekintetében a két kormány közt koronként felmerültek. Hogy elejét vegyék az ebből származó bizonytalanságnak, a szerződés a jövőben felmerülő vitás kérdések eldöntésére választott bíróságot fogad el.

A kereskedelem és ipar terén már eddig is fennállott viszonyosság szabatosabban körülíratott. Kiterjesztett nevezetesen az adókon kívül egyéb közterhekre is.

A magyar kormány kötelezettséget vállalt az iránt, hogy a budapesti árutőzsde üzleti forgalmának oly irányú szabályozása céljából fog a törvényhozás elé javaslatot terjeszteni, hogy az irreális, különösen a játekülgyletek természetével bíró tőzsdeügyletek megakadályoztassanak, illetve, hogy a tőzsdei ügyletekkel csak azok foglalkozhassanak, akiknek ez a hivatásuk.

A budapesti árutőzsde reformjára nézve a szerződésben a magyar kormány nem vállalt új kötelezettséget, hanem abban a keretben mozgó ígéretet tett, amelyet már a parlamentben is kifejezésre juttatott és amelyet bírói gyakorlatában már maga a tőzsde tanács is igyekezett kifejezésre juttatni.

Vasuti ügyek.

A vasutügy terén annyiban maradt változatlan az 1899 óta fennállott állapot, amennyiben a fővasutak a katonai vagy általános forgalmi érdekek által megvont keretben ezentúl is egyenlő elvek szerint építtetnek és kezelnek, nem változnak az ezekre vonatkozó forgalmi alapelvek, a vasuti jelzésekre, díjszabások kihirdetésére és a robbanó tárgyak szállítására vonatkozó szabályok.

A vasuti fuvarozási jog csak kölcsönös egyetértéssel változtatható meg. Fennmaradt a magyar és osztrák vasutak egységes áruszállítása, továbbá az a jogunk, hogy az alsóbbrendű vasutak építését és üzletét a magyar határokon belül önállóan szabályozzuk.

A még létező közös vasutakra vonatkozó egyezmény revíziója kiáltástá van véve. Az 1851. évi vasutüzleti rendtartás pedig külön törvény alapján álló magyar jogforrásként fog a törvényhozás további intézkedéséig fentartani.

A magyar kormány tehát arra törekedett, hogy a magyar gazdasági érdekek változatlan megővését biztosítsa, ez sikerült is, amennyiben az osztrák határhoz közel fekvő néhány állomásunktól eltekintve, minden fontossággal bíró áruk összes exporttételei változatlanul fognak maradni.

Igen fontos a magyar gazdasági életre, hogy a szab. osztrák-magyar államvasutársaság Bruck—Marchegg—Wieni vonalát

illetőleg az osztrák kormány teljesen kielégítő kötelezettséget vállal.

Az eddigi kiegyezéssel szemben csupán az alaki eltérés mutatkozik, hogy tarifakérdések nem magában a kiegyezésben, hanem egy a mindkét állam államvasutai között a kiegyezéssel kapcsolatban és annak egész tartamára szóló egyezményben találnak rendezést.

Függetlenül ugyan a kiegyezéstől, de annak kapcsán rendezettek a kassa-oderbergi vasut ügyei. — A kassa-oderbergi vasut éppen a legutóbbi időben oly sajnósan tapasztalt elégtelen teljesítményképességének fokozása biztosított.

A második vágányt Teschenig megépítették. Ez ugyanis legnehezebb része a vasutnak, többrendbeli kitérők, állomásbővítések és egyéb oly létesítmények építettek, amelyek a vonatok jelenlegi maximális számának közel hatvan százalékkal való szaporítását fogják lehetővé tenni.

A magyar forgalmat is szolgáló új oderbergi rendező pályaudvar fog építtetni, ami által a porosz államvasutakkal való forgalom lebonyolítása tetemesen meg fog könnyíttetni, ezenkívül Teschentől a porosz vasutig az oderbergi vonalon kívül a teschen-dzsidietzi vonal is rendelkezésünkre bocsátott, úgy, hogy itt most tényleg a porosz határig két vágány áll rendelkezésre.

Mindezek segélyével osztrák és porosz-sziléziai szénbehozatalunk és folyton fokozódó északnyugati árukivitélünk zavartalan lebonyolításának vasuttechnikai előfeltételei biztosítva vannak.

A szerződésnek a tengerészetre és a tengeri hajózásra vonatkozó határozmányai részleteikben ugyanazokat a szabályokat tartják fenn, amelyek eddig az 1878: XX., 1887: XXIV., 1891: XXIX. és az 1897: VIII. törvények alapján biztosították a tengerészeti igazgatás kölcsönös egyenlőségét, de állami önállóságunk és törvényhozáskunk függetlensége a szerződésben biztosított.

A posta- és távirdaigazgatás terén az új szerződés nevezetes vívmányt jelent.

Míg a régi vámszövetség szerint a postaigazgatási, kezelési, számlolási szabályoknak a két állam területére nézve azonosoknak kellett lenniük és a szabályok csak közös egyetértéssel voltak megváltoztathatók, addig az új szerződés a magyar postának teljes önállóságot biztosít.

A két állam között kölcsönös megállapodás csak a két állam egymás közötti posta és távirdaforgalomra nézve kívánatik, ez, ha ilyen külön megállapodás nem jönne létre, a magyar és osztrák postaintézmény egymáshoz való viszonyát az általános nemzetközi posta, illetve táviró szerződések szabályozzák.

A posta és távirai nemzetközi szerződések ezentúl nem tartoznak azok közé, amelyeket a két államra nézve a közös külügyminiszter köt meg, hanem e részben azontul mindkét állam külön szerződő félként szerepel.

Pénzügyi tárca.

Azok az állami pénzügyi kérdések, amelyek Magyarország és Ausztria között rendezést igényeltek s amelyek vagy természetüknél fogva, szorosan beletartoznak a két állam kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyainak szabályozására vonatkozó szerződésbe, vagy gazdasági kiegyezésre vonatkozó tárgyalások során a két kormány valamelyike által felvetettek, a következők:

1. Az egyenes adók terén:

a) a kétszeres megadóztatásnak az üzletüket mindkét államra kiterjesztő vállalatok tekintetében és némely más esetben való elkerülése;

b) az értékpapírok kölcsönös megadóztatása;

c) a gőzhajózási szállítás használata után járó adó megszüntetése.

2. Az állami egyedárúságok és az ipar-

termeléssel szoros kapcsolatban álló fogyasztási adók kérdése.

3. Az ugynevezett magyar block rendezése.

4. A jegybank ügy.

5. Az egyik állam adóssági kötvényeinek a másik államban minő elbírásban való részösítése.

6. A két állam pénzügyminiszterei által Budán 1896. évi december hó 18-án Bécsben 1870. évi január 7-én a szabadalmazott osztrák államvaspálya társulat és az üzletüket mindkét államra kiterjesztő vállalatok, valamint az 1871. évi március hó 28-án az első os. kir. szab. dunagőzhajózási társaság adójára nézve kötött és a magyar korona országaira nézve az 1870. évi XVII., illetve 1873. évi XIII. törvényekkel jóváhagyott egyezmények felülvizsgálását több körülmény elkerülhetetlenné tette.

Az egyezményekben foglalt megállapodások ugyanis egyrészt már nem feleltek meg a változott viszonyoknak, másrészt több tekintetben hiányosak, illetve homályosak voltak, ennek folytán gyakran kételyekre és zavarokra szolgáltatott okot, amelyek nemcsak mindkét államkincstár, hanem az adózók érdekeit is jelentékenyen sértették. Ez pedig jórészt annak tulajdonítható, hogy az említett egyezmények megkötése idejében a Magyarországon, illetve az Ausztriában érvényben állott és rendelkezéseikre nézve ugyszólván teljesen egybehangzó egyes adó törvények Magyarországon 1875-ben, Ausztriában pedig 1896-ban sok tekintetben egymástól eltérő módon lettek megváltoztatva.

Ezek azok az okok, amelyek mindkét állam kormányzatát két új egyezmény megkötésére indították.

Az egyik egyezmény az üzletüket mindkét államra kiterjesztő vállalatok kétszeres megadóztatásának elkerülése végett, valamint az egyenes adók körébe tartozó némely más ügy iránt jött létre.

A másik egyezmény a tőke-kamat és járadék-adóról szóló 1873. évi XXII. magyar törvényeknek, illetve a járadékadóról szóló 1896. évi október hó 25-én kelt osztrák törvénynek a másik államban kibocsátott értékpapírok kamataira való alkalmazása tárgyában jött létre.

Ezeknek az egyezményeknek nevezetesebb megállapodásai a következők:

A dunagőzhajózási vállalatokat illetőleg megállapodás létesült az adóztatási eljárás egyöntetűségének biztosítására.

Ugyaníly egyöntetű eljárás állapított meg az üzletüket mindkét államra kiterjesztő egyéb vállalatok, nevezetesen a hitelintézetek, a biztosító társaságok, az ipari és kereskedelmi vállalatok megadóztatására vonatkozólag is. Az 1870. évi XVII. törvény-cikk homályos szövegezése folytán számtalan esetben egy és ugyanaz a vállalat mindkét államba, tehát kétszeresen lett megadóztatva.

Az új egyezmény a kétszeres megadóztatás lehetőségét kizárja, mert abban a főként, főkéntlettel fogalma minden kétséget kizáró módon körül van írva.

Az egyezményben kifejezésre kerülő megoldás tehát a forgalmi szabadság és az egyenlő elbírás elveinek leginkább megfelel.

A két kormány megállapodott azonfelül abban, hogy a magyar korona országai által kibocsátott és ezentúl kibocsátandó államadóssági kötvények valamint a kibocsátott földterhermentesítési és italmérési jog-kártalanítási kötvények kamatai Ausztriában a járadékadók alól mentesítendők, viszont, hogy Magyarországon az egyesített államadósság, továbbá a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok által eddig kibocsátott vagy jövőben kibocsátandó adósságok után járó kamatok úgy, mint eddig, a magyar tőke kamat- és járadékadó alá vonatni nem fognak.

Iskolai öltönyök

valamint férfi öltönyök a legolcsóbban
Grünteld Adolf és Társánál
Debreczenben a **kisdiplom** mellett
kaphatók.

Az új egyezménynek egy további határozatával pedig sikerült biztosítanunk, hogy az osztrák járadékadónak kedvezményes adószázaléka több magyar hitelintézet zálogleveleinek kamataira is alkalmaztassék.

Ezekkel a megállapodásokkal a magyar közvélemény által is számtalanszor hangoztatott sérelem — a viszonyosság elvének szigorú szem előtt tartása mellett — Magyarország kívánása szerint nyert orvoslást.

2. Az ipari termelésessel szoros összefüggésben lévő közvetett adók terén, név szerint a szesz, a sör, az ásványolaj és a cukoradó terén megszüntetik az állapot, hogy fogyasztásunk megadóztatásának államháztartásunk e kiváló fontosságú bevételeinek mily mértékben való kihasználásánál Ausztria akarati elhatározása által korlátozva voltunk. Az adóterher nagysága az ásványolaj megadóztatása terén az egyedűrség behozatala iránt saját hatáskörünkben fogunk intézkedni, Ennek megfelelően az önálló rendelkezésnek tartatnak fenn mindazok az intézkedések, melyek ezen adókhoz fűzött pénzügyi érdekeinknek kielégítése és védelme céljából szükségesek.

Önálló rendelkezésnek tartatott fenn továbbá a szeszkontingensnek meghatározása egyúttal oly célból, hogy a kontingensnek a termelést szabályozó hatása teljesen érvényesíthető legyen, biztosítottat jog arra nézve, hogy oly esetekben, midőn az Ausztriából behozott szesznek mennyisége saját kontingensünknek bizonyos részét meghaladja, Ausztria kontingensének megfelelő leszállítását is követelhesük és Ausztra azt leszállítani köteles legyen.

A magyar block megváltása tárgyában megegyezett a kormány, hogy 12 éven belül megválthatja alacsonyabb és azontul magasabb árak mellett, de 24 éven belül okvetlen megváltandó.

A bank dolgában fentartotta a kormány az elhatározást arra az időre, mire a bank a szabadság meghosszabbítását kéri.

Az új megállapodások egyébiránt több tekintetben célszerűen szabályozták a forgalmat.

A két kormány ezentul mindenkor egyetértőleg és egyformán fog eljárni az állategészségrendészet kezelése tekintetében olyan területekről származó terményekkel szemben, melyek részéről állati járványok behurcolásának veszedelme fenyeget.

Azok közül a mezőgazdasági cikkek közül, melyeket Ausztriába viszünk, igen közelről érint még bennünket a magyar borok és ezek között a tokaji bor kivitele is.

A magyar borkereskedelem védelme egyaránt szükségessé tették tehát, hogy az új szerződésben a magyar borok védelmét hasonlóképen intézményesen biztosítsa a kormány, ami legteljesebb mértékben sikerült is.

Az alkotmánybiztosítékok és a kiegyezés betérjesztése.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 16.

Történelmi nevezetességű ülése volt ma a képviselőháznak, Andrásy betérjesztette az alkotmánybiztosítékokat, Wekerle a kiegyezést.

Tíz órakor a terem még üres, a folyosó sem nagyon népes, de annál izgatottabb. Nagy eseményeket várnak mára.

— Vajda bejön.

— Wekerle betérjeszti a kiegyezést.

— Andrásy a választójogot terjeszti elő.

Mindebből csak annyi bizonyos, hogy a miniszteri szobákban két pécset

alatt őrzik a javaslatokat. A megnyitás előtt tanácskozások folynak. Ezért csak féltizenegy órakor kezdik az ülést, amelynek napirendjén egyébként bizottsági tagválasztások szerepelnek.

Justh Gyula elnök féltizenegy órakor nyitja meg az ülést.

A jegyzőkönyv felolvasása után — az is nagyon sok időt vett igénybe — hosszadalmas jelentések következnek.

Az alkotmánybiztosítékok.

Gróf Andrásy Gyula belügyminiszter betérjeszti a közigazgatási bíróság hatáskörének kibővítéséről, a hatásköri bíróságról, a nyugdíjviszonyok megállapításáról szóló törvényjavaslatokat. Kéri, utasítsák a közigazgatási bizottsághoz. (Zajos helyeslés, éljenzés.)

A kiegyezés.

Wekerle Sándor miniszterelnök röviden ismertetni kívánja az Ausztriával való megegyezéseket. Vezérlő szempont volt ez a körülmény, hogy 1917-ig a külkereskedelmi szerződések érvényben voltak, tehát a közbeeső vámszedésre komolyan gondolni nem lehetett, Ausztriával csupán reciprocitásban voltunk, ez a bizonytalanság is nehezítette helyzetünket. Ha csupán külkereskedelmi szerződések szabályozók helyzetünk, a bizonytalanság okvetlen gazdasági háborúra vezet. Ezt a bizonytalanságot, meg lekött állapotunkat kellett eltüntetni, hogy a szerződések lejártával a szabad kéz politikáját folytathassuk. A meglévő szerződések annak idején megfelelték célunknak, de most újabb kérdéseket kellett bevonni. Először a szerződéses állapotot kellett biztosítani. Gondoskodni kellett egy választott bíróságról, a vitás kérdések eldöntésére. Gondoskodni kellett a közjognak megfelelő kifejezésekről és hogy 1917-ben semmi irányban kötve ne legyünk. (Helyeslés.)

Ami a részleteket illeti, megegyeztünk a dalmát lisztvámmokról. A hászaló kereskedésben szabad kezét biztosítottunk. Megállapodtunk a szabadalmi eljárásra nézve, valamint a tisztességtelen versenyről (helyeslés). Bortörvényünket szigorítani fogjuk és külön megvédjük a tokaji borvidéket. A budapesti tözsde szabályoztatni fog az irreális üzletek megállítására. Következett a tengerészeti rendtartás.

A leglényegesebb eltérések a vasutügyben voltak. Horvátország lykai vidékének vasutal ellátása régi és jogos követelés. Az új bán programjának főpontja az. Igéreteinket nem egyes képviselő urak magatartása szerint szabjuk meg, tehát a vasutára nézve javaslatot fogunk előterjeszteni. A tarifák tekintetében Ausztriával szemben súlyos anomáliák voltak ami hátrányunkra. Ezért a tarifákat tételenként szabályoztuk.

A Kassa—oderbergi vasut ügyének rendezése régi vágyódás, valamint, hogy direkt összeköttetést nyerjünk a Porosz államvasutakkal. Ezt csak úgy volt hajlandó Ausztria engedélyezni, ha a Kassa—oderbergi vasutat államosítjuk.

Erre mi nem voltunk hajlandók. Ezért különféle biztosításokat nyertünk a szabad forgalomra és az áruk gyors szállítására nézve, amivel megoldottak tekintjük a Kassa—oderbergi vasut forgalmi zavarait. (Helyeslés, mozgás.)

Az állatforgalom tekintetében lényegében fentartottuk az előbbi kormány által kötött szerződést, de kiegyesítettük azt lényeges elnyökkel.

Ismerteti ezután a pénzügyi megegyezés részleteit. Fontos, hogy a fogyasztási adók egyes tételeit magunk állapíthatjuk meg, ép úgy a szeszkontingenst is. Az adózás tekintetében különösen figyeltünk a mezőgazdaság érdekeire. Az adózás tekintetében különösen figyeltünk a mezőgazdaság érdekeire. A petróleum-adónál biztosítottuk a petróleum-monopólium behozatalának szabadságát. — Rendeztük a cukor-

surtax kérdéseit. Ami cukor gyáraink megegyeztek az osztrák gyárakkal, hogy 225.000 métermázsra cukrot beengednek. E mennyiség surtaxe nélkül való behozatalát engedélyeztük. Mi 50000 métermázsát vihetünk Ausztriába surtaxe nélkül és a Bosznia—Hercegovinába bevitt mennyiség kétharmada magyar, egyharmada osztrák lehet.

Megemlékezni kíván még a blokkkérdésről, a bank és a kvóta kérdéséről. (Halljuk, halljuk.) Rendezni kellett az államadóság kérdését, kikötöttünk 67-ben, hogy jogunk van tetszés szerint törleszteni az adósságot. Vitás kérdésvolt a kamattérítés. A kérdést aként oldottuk meg, hogy a domaniális kölcsönre a mi hozzájárulásunk 30 százaléka esik. A fennmaradó összeg tőkésítettik 4325 százalékkal. Ez a visszafizetendő összeget 79 millióval csökkenti. Mindent összevéve az évi megtakarítást három millióra teszi.

A jegybank nem függ ugyanössze szorosán a kiegyezéssel, de e tekintetben is meg kellett állapodni. A két kormány egyetértett abban, hogy a pénzügyi helyzetre tekintettel a meghosszabbításról a bankkal tárgyalásba lépjenek. (Mozgás, derűtség.) A két kormány behatóan megbeszélte a készpénzterítés kérdését. Az osztrák magyar bank jegyeinek beváltási kötelezettségéről a bankügy rendezése után javaslatokat terjesztettek elő.

Ha a bankügy előbb vezet elváláshoz, mint a kereskedelmi szerződés lejárnának, gondoskodni fogunk a valuta-külömbőségéből eredő hátrányok eltűnéséről. (Helyeslés A függetlenségi párt részéről: — Eljen az önálló bank!

A kvóta emelés.

Wekerle Sándor miniszterelnök áttér a kvóta kérdésére. Minden körülmény figyelembe vételével, a békére való tekintettel elhatároztuk, hogy habár súlyos, de nem elviselhetetlen kvótaemelésbe beleegyeztünk. (Mozgás.) Megállapodtunk, hogy a kvótamegállapodás, a kormánybefolyásával, a kvóta-deputációra tartozik. Ezért a bizottság válassza nézve még ma előterjesztést teszünk. Ha a kvóta-deputációk nem tudnának megegyezni, akkor javaslatot terjesztünk elő a kvóta két százalékkal való felemeléséről. (Nagy zaj. Lengyel Zoltán tapsol, az elnök csenget.)

Wekerle Sándor: nem tartok igényt a tapsra.

— Nem is lehet — kiáltják közbe.

Lengyel Zoltán: Nem azért küzdötünk. (Nagy zaj.) Hiába küzdötünk ennyi ideig.

Wekerle Sándor miniszterelnök utal a közjogi elnökeire. Szerződéseket kötöttünk, mint bármely más állammal. A külkereskedelmi szerződéseket nemcsak a francia, hanem a magyar nyelven is kiadják és a külügyminiszteren kívül a magyar küldöttek is aláírják.

A lejárt nélküli szerződéseket 1907 előtt nem kívánjuk felmondani. A szerződés automatikus meghosszabbítása csak külön törvényjavaslattal lehetséges, egyébként 1917-ben feltétlenül lejár. Nyugodt lelkiismerettel mondhatom tisztelt Ház, hogy nagyon nehéz viszonyok közt teljesítettük köteleességünket, (éljenzés a jobboldalon) betérjeszti végül a kiegyezési javaslatokat és határozati javaslatot a kvóta-deputáció megválasztásáról.

Elnök öt perc szünetet ad.

Élénk társalgás, nagy zaj közben tudnak a folyosóra.

Szünet után.

Návay Lajos foglalja el az elnöki széket.

Napirend szerint következik a bizottsági tagsági helyekre való szavazás.

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok ... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

Színház után
kellemes szórakozást találhatunk a Széchenyi
Egész éjjel zene. Kitűnő hideg étek és italok. kavéházban.

Városháza és vármegye.

A vármegye-házáról. Rásó István főispáni titkár tegnap hazaérkezett szabadságáról és elfoglalta hivatalát.

A világitási bizottság ülése. A városi világitási bizottság tegnap délelőtti ülést tartott, melyen folyó ügyeket intézett el.

Adókvetés a városházán. A városi adókvetés bizottság Megyery Pál dr. elnök elnöklése alatt e hó 22—25-ig fogja megállapítani a nyilvános számadásra kötelezett egyletek ez évi adóját.

Az alsószabolcs—hajduvidéki egyházmegye közgyűlése.

A népiskolai törvény bírálata.

Válasz Tiszának, Darányinak.

Balthazár a szekularizációról.

— okt. 17.

(Saját tudósítónktól.) Az alsószabolcs—hajduvidéki egyházmegye tegnap délelőtti Debrecenben, a vármegye-ház nagytermében közgyűlést tartott Balthazár Dezső esperes elnöklése alatt.

A gyűlésnek kiemelkedő mozganata az elnöki megnyitó volt, melyben dr. Balthazár Dezső egyrészt bírálata alá vette az új népiskolai törvényt, másrészt erélyesen visszautasította azokat a vádak, melyeket az utóbbi napok alatt a lelkes kongresszusból kifolyólag ellenük szoltak.

A közgyűlés iránt az egyházmegyében nagy érdeklődés nyilvánult meg s a közgyűlési tagok majdnem színültig megtöltötték a nagy termet.

Délelőtti 9 órakor nyitotta meg a gyűlést Balthazár Dezső esperes. Az elnök emelvényen foglalt még helyet Kovács Gyula alispán.

Balthazár Dezső üdvözlőlvén a tagokat, hogy oly szép számban jelentek meg, foglalkozik az új népiskolai törvénnyel, melyet szigorú bírálata alá vett. Szerinte ez a törvény sérelmes nemcsak a református egyház, hanem a nemzeti kultúra szempontjából is, mert az oktatásügyet teljesen kiszolgáltatja a reakciónak és a szerzeteseknek, végtelen nagy kárára a nemzeti kulturának. Ervekben gazdag beszédben mutatja aztán ki, hogy ez a törvény mennyire nem ismeri a felekezeti jogegyenlőséget és mily kiváltságokban részesíti a katolikus iskolákat s szinte megérősíti pozíciójukat az oktatásügyben a szerzeteseknek.

Határozati javaslatot ajánl elfogadásra, melyben a közgyűlés követeli az új népiskolai törvény sürgős revízióját és azt, hogy a törvényben kifejezésre juttassák a felekezeti jogegyenlőséget s a törvényben lefektetendő szempontokkal határozottabban biztosítsák a nemzeti kultúra fejlődését.

A határozati javaslatot s Balthazár szavait zugó taps és éljenvihar fogadta. — A határozati javaslatot a közgyűlés egyhangúlag nagy lelkesedéssel tette magáévá.

Ezután ismét Balthazár beszélt. Foglalkozik azokkal a vádakkal, melyekkel Darányi a dunamelléki egyházkerületi ülésen, Tisza István gróf Pápán illeték a lelkes kongresszust ismeretes határozatáért. Tagadja, hogy a református papság szembe akarna helyezkedni a nemzet összességével. Ők hazafias kötelességüknek ismerik azt, hogy sürgessék az 1918. XX. törvények végrehajtását csak azért is, mert a 48-iki nagy

özött van. Prális elvek diktálják a református, hogy követelje ennek a törvény-

nek a végrehajtását. És ettől a követeléssel nem állanak el, bárhol is húzódozzanak az ügytől egyesek. Mikor a politikai téren követelték a végrehajtást, akkor azt mondták, hogy ne vigyük a felekezeti kérdést a politikába, most mikor egyházi téren követeljük jogainkat azt mondják, hogy politikát ne vigyünk egyházi térre.

Ami követelésünk nem a szekularizáció, hanem az 1848. XX. törvények végrehajtása. Képtelenség azt hirdetni, hogy ez veszedelmes volna az egyházra és nemzetre. Ezeknek a sofizmáknak nem ülünk fel, hanem haladunk azon az úton, hol a liberális felekezeti egyenlőség által megjavítani reméljük felekezetünk mostoha viszonyait.

— Végül kijelenti, hogy nyilatkozatát elnöktársának, Rásó Gyula és Kovács Gyulának hozzájárulásával teszi.

Frenetikus taps és éljenvihar kísérte Balthazár szavait. Ezután a közgyűlés teljes egészében magáévá tette az elnökség álláspontját és bizalmat szavazott dr. Balthazár Dezsőnek.

Az esperesi jelentés tárgyalása kapcsán Kiss Ferenc püspökládányi lelkész felszólalt és indítványozta, hogy irjanak fel a kerület útján a zsinathoz, hogy ez tegyen felterjesztést a képviselőházhoz az új népiskolai törvényben lévő ugynevezett szerzetes paragrafus eltörlése iránt.

Benedek János országos képviselő partolja az indítványt, melyet a gyűlés egyhangúlag elfogadott.

A közgyűlés inkább adminisztratív, kisebb jelentőségű ügyek elintézése után a déli órákban véget ért.

Gyűlés a kamaránál.

A váltóóvás reformja.

— okt. 17.

(Saját tudósítónktól.) Ma délután érdekes szakértekezlet volt a kamaránál. A váltóóvás reformját tárgyalták a kamara által meghívott szakkörök képviselői.

Szabad kereskedelmi testületek és kamarák régóta foglalkoznak a magyar váltóóvás reformjával. Középkoriasan szertartásos, drága és nehézkes nálunk a váltóóvás felvétele, unikum a modern nemzetek váltóóvjában. Egyszerűsíteni kell és olcsóbbá tenni.

A kereskedelemügyi miniszter a hozzá intézett felterjesztésekre tárgyalt az igazságügyminiszterrel s az megjelölte a pontokat, melyek szerint, nézete szerint az óvás egyszerűsítendő volna.

E felett folytatott tanácskozást a kamara által összehívott értekezlet, melyen Lestyán Adorján kir. tanácsos közjegyző, dr. Galánffy közjegyző, dr. Balázs Sándor ügyvéd, dr. Löfkovits Márton pénzügyi igazgató, Komlóssy Arthur a debreceni első takarékpénztár aligazgatója, Bárdos Géza debreceni kereskedő társulat főtitkára, Fürst Ödön, Kovács Mihály kamarai tagok, Lichtblau Albert és Rózsa Géza szövetségi igazgatók és Lukács Armin.

A kamara hivatala részéről Szávay titkár, dr. Rác Lajos előadó és dr. Szávay Zoltán jegyző vettek részt a tárgyaláson, melynek eredményei a következőkben foglalhatók:

Az értekezlet az óvásnak postaközögek útján való felvételét helyesnek nem véli.

A váltótörvény 44. §-a szerint elengedhető óvásnak az elfogadón kívül a bibocsátóra és forgatóra

való kiterjesztése — megfelelő ellen-garanciák nélkül — az érdekeltek nagy részénél jogos aggályt kelt.

Ahol közjegyző vagy járásbíró-ság nincs, ott ügyvéd is feljogosítandó az óvás felvételére. Körjegyző azonban nem.

Az óvás magára a váltóra vagy toldalékára vezetendő.

A külön óváskönyvek feleslegesek.

Az óvásfelvételi idő naponta 9-től 6-ig legyen.

Az óvás díja skálászerűen emelkedő legyen. Bélyegdíja 1 korona.

Nánási emberek a Kuria előtt.

A hamis aláírás.

— október 17.

(Saját tudósítónktól.) A legfelsőbb bíróság, a Kuria, tegnap hajdunánási emberek ügyében hozott ítéletet. Egy ottani kereskedő özvegyét és fiát sújtja az ítélet, melyet tegnap a Kuria helyben hagyott.

Az ügy előzményei egyébként a következők:

Pap János hajdunánási juhokat tartó földművesgazda a gyapjút rendszeren Glücklich Jakab ottani kereskedőnek adta el. Mivel pedig rendszeresen előlegeket szedett fel, folyton adósa volt a kereskedőnek.

Glücklich elhalálása után özvegye, férje irományai között egy 357 koronáról szóló kötelezvényt talált, melyet azonban nem tudott behajtani, mert Pap János már eladta ingatlanait.

Az özvegy asszony erre József nevű fia tanácsára ráhamisította a kötelezvényre Gy. Nagy Imre jómódu földesgazda nevét s követelését ennek ingatlanára tábláztatta be. Nagy Imre panaszára a debreceni királyi törvényszék közokirathamisítás vétsége miatt Glücklich Józsefet 14 napi, Glücklich Jakabot két napi és Engel Salamont, aki állítólag a hamisítást elkövette nyolc napi fegyházra ítélte.

A debreceni királyi tábla Engel Salamont felmentette a vád alól, egyebekben jóváhagyta az első bíróság ítéletét.

A kuria harmadik büntető tanácsa tegnap Székely Ferenc koronaügyész indítványára elutasította a vádlottak semmisségi panaszát, így az ítélet jogerőssé vált.

A nagyváradi—debreceni vízvezeték.

Elejtik a tervet.

Teknikai nehézségek miatt.

— október 17.

(Saját tudósítónktól.) Mi is megemlékeztünk annak idején arról az érdekes tervről melyet ifj. Rimánóczy Kálmán nagyváradi bizottsági tag vetett felszínre, nevezetesen, hogy a nagyváradi vízműhálózatot terjesszék ki Debrecen városáig.

A nagyváradi városi tanács Rimánóczy Kálmánnak ezen indítványban foglalt tervét véleményadás végett kiadta Kőszeghy József főmérnöknek, aki terjedelmes javaslatban foglalkozott a tervvel és azt technikai nehézségek miatt kivihetetlennek tartván, napirendre térést javasolt felette.

Bennünket csak mint érdekes kuriózum érintett a nagyváradiaknak ezen nagyarányu terve, mivel mi már, a vízvezetékünket illetőleg azon a ponton vagyunk, hogy bi-

zonyosra vehetjük annak mielőbbi létesülését a magunk erejéből és a magunk városában.

Nagyvárad város főmérnökének a tervre vonatkozó javaslatából érdemesnek tartjuk az alábbiakat leközölni:

Hivatalos uton beszerzett adatokból tudom, hogy Debrecenben éppen most folynak a vízfoglalások. A vizet itt mély kutakból fogják beszerezni készülékben levő vízvezetékjük számára. A vízszerszerveit az országos közegészségügyi hivatal készítette; a munkát is ők vezetik. A munkák sikerrel folynak, biztos kilátás van arra, hogy ezen az uton elegendő és jó vízhez olcsón juthatnak hozzá.

Ily viszonyok között mindaz ideig, míg a ma folyamatban levő munkák valamely nem várt okból csődbe nem jutnának, más és különösen ily drága vízbeszerzéssel foglalkozni hiábavaló és tárgyaltalan munka volna.

A terv technikai részére előadom, hogy annak megvalósításában nincs semmi lehetetlenség, mert ilyen kérdésekben egyáltalán semmi sem lehetetlen. Azonban a gyakorlat szempontjából oly nehézségek és oly költségek merülnek fel, hogy ezt a tervet Debrecen városa aligha tudná valaha kivitelre juttatni.

A távoli vízbeszerzés ez ideig gravitációs vízvezetékeken történt a gyakorlatban. Ha drága is volt a vízbeszerzés és az első berendezés, de olcsó volt az üzem, mert a természetes esésű csatornák gépek segítségével is szolgálat készen szállítják a vizet. Nagy távolságra ilyen gépüzemű vízszállításról nincs tudomásom.

A technikai nehézségek a következők: 1. A rendkívüli nagy távolság folytán egyetlen egy szál főcsővezetékkel a vízmű üzembiztosnak nem mondható. Arra kell csak gondolnunk, hogy a víz utazása Nagyváradtól Debrecenig 15—16 órát vesz igénybe. Ha tehát a nyomás a csőmentén megszakad, akkor annak helyreállítása után csak 15—16 óra múlva állhatna helyre a vízszállítás körüljárásának fontossága.

A főcsővezetékben maradó vízre nem lehet számítani, mert az óriási atmoszférás belső nyomás összezuzna és rombolja a környéken mindent. A csőrepedés helye körül is kiadná a cső viztartalmát, ha csak nagyon sűrűn nem alkalmaznának magas nyomású toló-zárakat.

Ha pedig még egy másik vezeték építenének, akkor újabb 6.480.000 korona kiadásra kellene gondoskodni. Akkor pedig a víz köbméterének egységi ára nem 37, hanem 58 fillérbe kerülne. Míg tehát egy szál vezetékkel a város a vízhiány állandó veszélyének volna kitéve, az üzembiztos berendezés hallatlanul drága volna.

2. A fővezeték csőben 109 méteres túlnyomásnak megfelelően 11 atmoszférás nyomás uralkodnék. Ez oly magas nyomás, hogy a közönséges tömítési módok és a közönséges vízvezetési csövek annak huzamosan ellenállani nem tudnának. A csőillesztések abnormis költségeit tehát még külön számításba kellene venni és az is nagy kérdés, hogy a különleges magas nyomásra méretezendő csövek és a sűrűn alkalmazandó rendkívül költséges magas nyomású toló-zárak hány millióval kerülnének többre, mint a számításba vett csővezeték.

3. A Körös völgy nem kimeríthetetlen. Újabb vízfoglalásaink ismét erősen igénybe fogják venni a Körös alsó folyását. Nagyvárad lakossága nagyon szaporodik. 10—15 év alatt 100 ezerre is emelkedhetik a lélekszám. Akkor pedig Nagyváradnak 15—20 ezer köbméter víz fog kelleni.

Színház.

* **Tücsök.** Érdekes reprizben volt része tegnap a debreceni közönségnek. A Tücsök című bájos vigjátékot adta elő a társulat igen szép sikerrel. A gördülékeny előadás keretéből kivált Zilahy pompás alakitásával és Békés Gyula kitűnő Bartó apójába. Sok színt, üdéséget vitt magával a színpadra Batory Mária a címszerep kreálója. Szép sikerben volt része Arday Idának is, aki Fadet anyót játszotta meg nagy művészettel. A sikerben méltán osztozott Ternyei Lajos és László Aranka.

LEGSZEBB KALAPOK FEKETENEL

A király állapota.

A javulás felé.

Bécs, okt. 16.

A császári királyi távirati iroda jelenti Ő felsége állapotáról, hogy a katarrus változatlanul fennáll. Az éjszaka Ő felségének nem volt láza, de álmát a köhögés erősen zavarta. Reggel szintén nem volt láz konstataható. Az erőállapot kedvezőbb mint tegnap.

Bécs, október 16. A parlament mai ülésének kezdetén a képviselőház elnöke felolvastott egy jelentést a király állapotáról, melyet a kabinetirodából kapott. A jelentés azt mondja, hogy a király influenzán alapuló hurutban szenved és állapota a körülményekhez képest annyiban kielégítő, hogy Ő felsége dacára a betegség természetében fekvő lázas tüneteknek, rendes életmódját nem adta fel és csupán azzal a korlátozással, hogy a megerőltetéseket kerülnie kell, a szokott módon élhet. A megerőltetéseket azért kell kerülni, hogy a köhögési ingert ne fokozzák. Egyebekben pedig a lázas tünetek már ritkábban jelentkeznek, a láz nem oly magas és hosszantartó, mint eddig. A hurutos tünetek csekélyebbek, az étvágy és az alvás valamivel jobb.

Bécs, október 15. Kilenc óraker jelentik Schönbrunnból: A király az éjszakát különösen jól töltötte. A király álmát gyakran zavarta a köhögés, de reggel felé álma nyugodtabb lett. A király a szokottnál egy órával később, hat óraker kelt fel. A láz csekélyebb. A hurut állandó. Ferenc Ferdinánd trónörökös tegnap délután megjelent a kastélyban és tudakozódott a király állapotáról.

Bécs, október 16. A távirati iroda jelenti: Ő felségénél a katarrus változatlanul fennáll. Éjszakája lázmentes volt, de erősen köhögött, ami alvását zavarta. Reggel sem észleltek lázat. A felség étvágya kielégítő.

Rémes szerencsétlenség.

Agyonnyomta a hordó.

— október 17.

(Saját tudósítónktól.) Rémes szerencsétlenség ért a közeli Hajdubagason egy munkásembert, ki most borzalmasan összetört tagokkal holtan fekszik a községi temető hullaházában.

Kiss Antalnak hívják a szeren-

csétlen embert. Hajdubagason egy szőlősgazdának szolgált. A szőlőkertben tegnap szüret volt és az esti órákban szekérral szállították be a gazda házába a musttal telt hordókat.

A háznál történt a szerencsétlenség, miközben a hordókat levették a szekérről. Utolsónak maradt egy háromszáz literes teli hordó, melyet Kiss Antal munkástársával le akart gördíteni a szekérről. A nehéz hordó azonban félrebillent és maga alá temette Kiss Antalt.

Rémes sikoly hagyta el a szerencsétlen ember ajkát s aztán megszünt élni. A több métermázsát kitevő hordó a szó legszorosabb értelmében agyonlapította, úgyhogy szörnyet halt. Testének roncsait szedték csak fel a segítségére siető munkások.

Az esetet táviratilag az ottani előjáróság bejelentette a debreceni kir. ügyészségnek, mely szigorú vizsgálatot indított az irányban, hogy kit terhel felelősség a szerencsétlenségért.

Kiss Antal mindössze 29 éves volt, tragikus halálát felesége és két gyermeke gyászolja.

Hirek.

Öngyilkos biztosítási ügynök.

Idegenbe ment meghalni.

Huszár Béla öngyilkossága.

— október 17.

(Saját tudósítónktól.) A debreceni rendőrséghez tegnap szomorú tartalmu távirat érkezett a trencsényi hatóságtól. Szólt pedig ez a következőképpen:

Rendőrség

Debrecen.

Huszár Béla a bécsi biztosító társaság debreceni ügynöke itt öngyilkosságot követett el, meghalt. Kérem hivatalát értesíteni, esetleg lakását lezáratni.

Rendőrség.

A rendőrség a távirat vétele után nyomozást indított az öngyilkos kilétét illetőleg. Megállapította elsősorban is, hogy Huszár Béla csupán a múlt hó 15-ig volt alkalmazásban a bécsi ügynökség debreceni fiókjánál. Itt nagyon szerették. Szorgalmas, törekvő, ambiciózus alkalmazott volt.

Az alig 50—55 éves ember családi okok miatt áthelyezését kérte szeptemberben. A biztosító társaság át is helyezte Miskolcra.

Huszár Bélát nagyon sokan ismerték Debrecenben. Itteni szülok gyermeke volt. Atyjának, Huszár Károlynak híres nagy fűszerüzlete volt a régi időben. Huszár Béla itt nevelkedett, majd hosszas hányódás után ügynök lett a bécsi biztosító társaságnál.

Huszár Béla nőtlen ember volt. Egész életét folytonos küzdelemben élte le, melyet a létért, a megélhetésért folytatott.

Szülei ugyan vagyonos emberek voltak, de atyja üzletével megbukott. Lehet, hogy a szerencsétlenség a folytonos életküzdelem keserítette el egész az öngyilkosságig. Levelet pedig nem hagyott hátra, miből végzetes tettének okára lehetne következtetni. Öngyilkossága debreceni nagyszámu ismerősei körében mély részvétet keltett.

— **Személyi hír.** Benedek János orsz. képviselő tegnap Debrecenben időzött, hogy résztvegyen az alsószabolcs-hajduvidéki ref. egyházmegye gyűlésén.

— **Péterffy Lajos miniszteri tanácsos**, a kereskedelmi minisztérium szakoktatási főreferense időzött tegnap városunkban. Meglátogatta a kereskedelmi és iparkamarát, majd Szávay titkárral együttesen a város polgármesterénél tett látogatást, megtárgyalta a létesülés alatt álló szakiskola kérdését s megismerve azokat a telkeket, melyen az iskola elhelyezhető. Azután a nőipariskolát látogatta meg, hol teljes elismerését fejezte ki a tanítás eredményei felett. A lefolytatott tárgyalás eredményeként megállapíthatjuk, hogy a debreceni szakiskola az 1908 év őszén — még ha ideiglenes helyiségben is, de minden esetre megnyílik, — az iskola építését pedig a jövő év tavaszán az állam megkezdi.

— **Az ügyészség köréből.** Gáthy Bálint kir. ügyész ma, szabadságideje letelével elfoglalja hivatalát. Dr. Deésy Gyula alügyész holnap kezdi meg két hétre terjedő szabadságát.

— **A városi tisztviselők fizetésrendezése.** A városi tisztviselők fizetésrendezését magában foglaló szabályrendelet-tervezetet a városi tanács kinyomatta és megküldte a szervező bizottság tagjainak, akik szombat délután tartandó ülésükön fognak a tervezettel foglalkozni. Vecsey Imre főjegyző ezenkívül elkészítette azt a táblázatot is, mely kitiűnteti a differenciát a tisztviselők mai és a tervezetben foglalt fizetése között. Ha ez így előállt különbözőzetből levonjuk azt a 48 ezer koronát, amelyet a város fizetési pótlék címen tisztviselői között kioszt, kitiűnik, hogy a fizetésrendezés nem fog nagyobb összegébe kerülni a városnak, mint 30 ezer koronába. E körülménynek a magyarázata a fizetési pótlék elmaradásán kívül abban is rejlik, hogy a szabályrendelet több, a tapasztalásból feleslegesnek bizonyult állást megszüntet. Általánosságban véve a fizetésrendezésnek lapunkban is közölt tervezete kielégítő s mint említettük, a városnak nem is fog tetemesebb áldozatába kerülni, így komolyan remélhetjük azt, hogy ez az oly régen huzódó ügy végre is eljut a helyes megoldás révébe.

— **A nőipariskolában** a „Csetneki-csipek” tanfolyam folyó hó 19-én, azaz szombaton délután veszi kezdetét. Tanítás lesz minden szerdán délután 4-6-ig és szombaton 2-4-ig. Tandíj 5 korona. Jelentkezni lehet az igazgatóságnál.

— **Változás a városi szeszkereskedésben.** A városi szeszkereskedés üzletvezetőjét, Papp Lászlót az elmúlt héten oly súlyos baleset érte, hogy hosszabb időre munkaképtelen lett. Ezen okból Kovács József polgármester Pálffy Gábor bizottsági tagot bizta meg a helyettesítésével és a városi szeszkereskedés vezetésével.

— **Szabadlábrahelyezés.** A debreceni törvényszék vádtanácsa tegnap szabadlábra helyezte Nagy József és három társát, hentes legényeket, kik tudvalóvőn kiraboltak a Vágóhid mellett egy szegény embert. A vizsgálat egyébként ellenük folyik.

— **Bevásárlás!** Könyvre vagy készpénzen legolcsóbb Mayer Jenő fűszer és csemege üzletében a Kistemplom mellett.

— **Egy pár félőves** tiszta faj komondort óhajtók venni. Cím a kiadóban.

— **Összeesett az utoán.** Tegnap nagy riadalom volt a Csapó-utcán, hol Stern József nevű ember epileptikus rohamokban összeesett és a fején súlyosan megsebesült. A mentők beszállították a kórházba.

— **Tegnap halottak.** Tegnap a helybeli apyákönvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Novoszák Kálmán r. kath. 4 hónapos, Vas János ev. ref. 11 hónapos Czirják Sándor ev. ref. 5 hónapos.

Szüreti és szobatuizijátékok első minőségű rakéták, békák, görög-tüzek, fáklyák, a legolcsóbban Mentze Henrik áruházában Kossuth-utca 4. szám. Ismételőrusítóknak előnyös ár.

NYVATOS NYAKKENŐK FÉKÉTÉNÉL.

A dorogi adópénztár rablás.

Eltűnt 12,000 korona.

Szenzációs törvényszéki főtárgyalás.

— október 17.

Szenzációs bűnygyben ítélkezett tegnap a debreceni kir. törvényszék. Annak idején megirtuk, hogy a múlt év szeptember 20-án éjjel a hajdudorogi adópénztárt ismeretlen tettesek feltörték és az álkules segítségével felnyitott pénzszekrényből összesen 12 279 koronát elraboltak. A pénztár kifosztásával Molnár Imre hajdudorogi esküdtest gyanúsították ki akkoriban a pénztár kezelésével megbíztak és akit a rablás után a csendőrség le is tartóztatott.

A bűnygy tegnapi tárgyalásán dr. Oláh Miklós elnökölt. A vádhatóságot dr. Deésy Gyula alügyész, a védelmet dr. Szervánszky Imre dorogi ügyvéd képviselte.

A tárgyaláson érdekes fejlemények történtek. Bartha Mihály szakértő kijelenti, hogy a kirabolt kasszának a kulcsa nem azon állapotban van, mint azt a kir. adóhivatalnál ezeltől 14 évvel letétbe helyezték, mert ahelyett ismeretlen tettesek egy teljesen új kulcsot készítettek. Az új kulcs készítését azon cég képviselője sem vonta kétségbe, melynél a Wertheim szekrényt annak idején készítették. Ezt az új kulcsot olyan egyén készíthette, ki a gyárban alkalmazva volt, pedig ilyenek az elmúlt 14 év alatt több százan változtak.

Ezen szakértői vallomás és a nagyon sok mentő tanu vallomása alapján a védő beszéde után az ügyész a vádat eljettette, a bíróság pedig a vádlottat a vád és következményei alól jogerősen felmentette.

Távirat és telefon.

A folyosó.

Budapest, október 16. A képviselőház mai ülése alatt Wekerle beszéde után a függetlenségi képviselők a folyosón élénken vitatták a kiegyezést. Egy nagy csoport élén Holló Lajos kijelentette, hogy az önálló jegybankot a kormánynak okvetlen meg kell csinálnia. Később arra ment Kossuth Ferenc, ki hosszabb beszédben fejtegette, hogy rosszul itélik meg azok a kiegyezést, ki a

kiegyezési mű iránt ellenszenvet akarnak kelteni. Jelentős eredményeket ért el a magyar kormány a kiegyezésben — mondotta.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, október 16. Az országos függetlenségi párt holnap este értekezletet fog tartani, melyen Kossuth Ferenc nyilatkozni fog a kiegyezésről.

Hajóösszeütközés a Szávan.

Zimony, október 16. Ma délelőtt nagy hajóösszeütközés történt Zimony mellett a Szávan. A magyar folyamhajózási társaság Tisza Kálmán nevű gőzöse ugyanis hajókat, vonatolt fellele, míg ellenkező oldalról egy szerb vonatkozó gőzös jött. A két gőzös szerencsésen kitért egymásnak, de a két utolsó vonatkozó hajó összeütközött és mindkettő elsüllyedt. A szerb hajón katonák voltak, akiket csak nehezen tudtak a vízbeulástól megmenteni, de a rakományok menthetlenül elpusztultak.

Lemondanak a horvátok.

Budapest, október 16. A horvát képviselők ma este értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy a képviselőházban történt kudarcukért összes bizottsági tagságaikról lemondanak.

A lesóványodást

meggátolja, a testet, a gyermek husát egészségessé, erőssé fejleszti a SCOTT-féle Emulsió. Ez a szer a legjobb gyógyító- és erősítő táplálék gyermekek részére és az Ön gyermekét is meggyógyítja, mint ahogy sok

ezer gyermek meggyógyult

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT féle módszer védjegyet — a halaszt kérjük figyelembe venni.

e szer használata által. A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegeskedik a gyermek, úgy azonnal adjanak neki

SCOTT-féle Emulsiót.

Minden üvegben egyenlő finom hatásos alkatrészekből összeállított SCOTT Emulsió van, mindig egyenlő, a tudományos világ előtt elismert adagokban.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f.

Kapható minden gyógytárban.

Elsőrendű sütőde.

Nagy vidéki város legforgalmasabb gőcpontján modern berendezéssel betegség miatt olesón eladó. Legszolidabb vevőkör és szállítások. Minden termék a legjobb árban értekesíthető.

Ritka alkalmi vétell

Bővebb információval szolgál LADANYI ELIZ URNÓ Budapest, Népszínház-utca 30. szám a. II. emelet.

PÖRKÖLL KAVÉ KÜLÖNLEGESSÉGEK FÉLEGYÁZS JÁNOSNÁL.

Moskovits József

uriszabó divatterme angol és hazai szövetségű társaságok raktára. A legegységűbb uri ruha különlegességek elsőrendű szabóműhelye Piac-u. 46., az udvarban.

Szobapadló lakk,

parket viasz, ugy mindennemű festék legjobb minőségben és legolesőbben kapható

UNGÁR és BERGER

festékáru nagykereskedőknél DEBRECZEN, Csapó-utca 10. szám alatt.

Győrffy Sándor

Simonffy-u.
◀ Bérház. ▶

haskötő, sérvkötő, hátegyenesítő, gummi harisnya, irrigátor, mindennemű feeskendők, szuszpenzorium, francia és amerikai gummikülönlegesség nagyraktára. Gallér, kezelő nyakkendő, kötött kesztyű, fésű, kefe, szappan, parfüm, harisnyakötő. A t. közönség b. figyelmébe ajánlja.

10,946. Tk.
1907.

Árverési hirdetés.

A debreceni kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a Népegyesítő bank mint szövetkezet végrehajtható, Debreczeni Györgyné végrehajtást szenvedő elleni 900 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a kir. törvényszék területén levő a Debreczen szabad kir. város belterületén fekvő a debreczeni 5210. sz. tjkvben A + 1. sorsz. 4491/b hrsz. a foglalt fele részben a Debreczeni György, másik fele részben pedig Debreczeni Györgyné sz. Csáki Juliánna végrehajtást szenvedett tulajdonát képező az 1881. LX. t.-c. 156. §. c) pontja értelmében egészben elárverezendő köntös kerti szőlőből álló beltelekre, mindazonáltal a C) 1. sorsz. alatt özv. Debreczeni Ferencné Szatmári Sára javára bekebelezett holtig tartó hasznélvezeti jog feltétlen érintetlen hagyása mellett 818 korona megállapított kikiáltási árban az újabb árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1907. évi november hó 5-ik napján délután 3 órakor a kir. törvényszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át, vagyis 81 kor. 80 fillért készpénzben, vagy óvadék képes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben a kir. törvényszék, mint tkvi hatóságnál 1907 szeptember 6.

Kelemen,
kir. tvszéki bíró.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakzerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál. Villágítótestek, csillárok és szerelvények **dus választéka.**
Telefon szám: 568.

Szakértelemmel készített

szemüvegek és orrcsipeleők

rövidlátó, távollátó, gyenge látó és operált szemeknek.

Mezei látcsövek

és turista távcsövek legfinomabb aekromatikus üvegekkel nagy választékban és legolesőbben kaphatók
FISCHER JAKAB látszerésznel

Főter 23. szám. Sesztina ház.

Szabados Vilmos

vizvezeték és világítási vállalata

◀ DEBRECZEN, Piac-utca 58. szám. ▶

A „Rádiumfény“ gázizzó r. t. egyedüli képviselője Debreczenben.

Nagy raktár gázizzó testekben és üveghengerekben.

A német alföldi légszeszvilanyosságai társaság Non Oxyd lámpa (eredeti villanyfényű lefelé világító légszesz lámpa üveg henger nélkül) képviselője és raktára. — Utánzattól óvakodjunk!

Egy évi jótállás.

8 napi próbára ingyen.

Felszerelések és jókarban tartások mérsékelt árak mellett.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Menyasszonyi kelengye, vászon, szőnyeg és divatruházába megérkeztek az

őszi divat gyönyörű újdonságai,

ruhakelmék, flanellek, bársonyok blous selymek, velemek. Valódi persa szőnyegek — Linoleum.

Oriási raktár!

Mautner-féle

LILIAM-ORÉME

Legbiztosabb, legártatlanabb és bámulatos hatású, még a legelhanyagoltabb arcbőrnel is. Szeplőt, pattanást, porzsenést, bőrkátrát, ráncokat, redőket stb. rövid időn belül eltünteti és elsimít. Az arcot szép üdévé teszi. Egy tégely ára 1 korona. hozzávaló szappan 70 fillér, poudert 1 K Sziveskedjék MAUTNER névre ügyelni. Kapható MAUTNER ALFRED Arany Angyal gyógyszerárában DEBRECZEN, Piac-utca és Szent Anna-utca sarkán.

Muschong-Buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

szénsavat

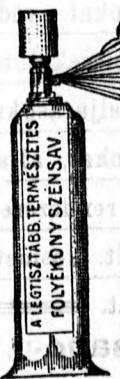
világhírű buziasfürdői szénsavforrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek egyéb iparcélokra össze nem tévesztendő mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigoruan lelkiismeretes kiszolgálás!

Buziasfürdő ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben. Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás. Elsőrendű asztali viz! Felvilágosítás-sal készségesen szolgál

Muschong-buziasfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziasfürdőn. Sürgönyeim: Muschong, Buziasfürdő. Interurban telefon 18. sz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.
 □ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik.

Teljesen érett 85 fokos cukor tartalmu csemege és gyógyméz 1 kiló 2 korona, üveggel együtt 2 kor. 60 fillér. Kapható Arany János-u. 2. sz. Földszint 4. sz.

Eladó 15 kas méh Szilágyi Józsefnél Alsó-Józsán. 830

Kávéházi, szállodai, éttermi teljes berendezés, darabokban vagy egészben eladó. Atvehető december utolsó hetében. Üres hordók is kaphatók Hauer Bertalan Angol Királynő szálloda.

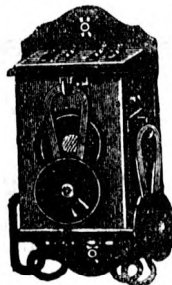
Egy utcai ivólámpa, egy három karu gázluster, valamint egy porcellán kályha eladó. Békés Lajos uri divat üzletében.

A főtéren egy borbély üzletnek alkalmas helyiség kiadó. Cim kiadóban.

Villamos világítási

és erőátviteli berendezések, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel Földvári L. debreceni első hatóságilag engedélyezett, villamosság és elektrotechnikai vállalat által készülnek. Tervezések és költségvetések díjtalanul. Telefon 168.

30 hektoliter sesta-kerti negyedikén szürendő must eladó Péterfia 18.

Új elektrotechnikai vállalata.

Világítás, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezése és karban tartása (évi bérlet mellett), orvosi és fizikai műszerek készítése és javítása, gáz, benzin és elektromotorok szerelése és javítása, legújantóbban és legnagyobb szakértelemmel csak FÖLDES és VAJNER elektrotechnikai vállalatnál Debreczen Piac-utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nickelő és galvanizáló-telep. Telefon szám 210. 470

Egypár urasági angol lópokróc félárban eladó, látható az ernyőgyárban Piac-utca 43

Zongora, modern, jó karban levő megvételre kerestetik Szentanna 28. az utcai lakásban.

Eladó. 466 négyszögöl föld négyszögölenként 5 koronájával a Csige kertben. Ertekezni lehet a tulajdonossal özv. Ménes Mihálynéval Helyben, Zsak-u. 2. szám.

Bejáró szakácsnő fél napi főzésre kerestetik. Vörösmarty-utca 1.

Kiadó egy szoba a Miklós-utca végén, Erzsébet-u. 4. sz. alatt.

Divatos, jó és mesés olcsón kaphatók: női ruha kelmék, selymek, vászonneműek, függönyök, ágyceterítők, meleg alsók.

Boros Testvéreknel

Debreczen, Kossuth-u. 6.

Nőgyek részére fontos!

Ki testi épségét fentartani akarja vagy gyomor és más ilyenmü betegségben szenved, úgy kizárólag csakis az eredeti francia „Della“ mellfűzőt vegye. Valódi halcsont, elegáns kivitelben 6 K-tól feljebb. Kapható csakis az Ernyő-gyárban Piac-utca 43.

Választás végett házhöz is küldünk, minden vétel kényszer nélkül. Előre haladt időny miatt ernyőket 20 százalékkal leszállítva adunk.

Javitások és áthuzások olcsón és pontosan eszközöltessenek.

Be van bizonyítva

hogy papirt, üzleti könyvet, irodaszert, dombornyomású névjegyet és levélpapirt legjobban lehet vásárolni Mihály Sámuelnel

Főtér 30.

Delphin ivóvíz-szűrők raktára.

Hygenikus szempontból is ezélszerű a

gőz-mosógépet

beszerezni. Mángorló-, facsaró- és daga szto-gépekkel együtt raktáron van

Sesztina Lajos vaskereskedésében Debreczen, Piac-utca 23. szám.

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

- Állatvizsgálatokat, védőojsásokat, heréléseket, tuberkulinozási eljárásokat, állatbiztosításokat, állatállományok rendszeres évi felügyeletét, kosmetikai operatiokat.

Debreczen, Csapó-u. 30.

Telefon 558. szám.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli időnyre, valamint flanellek, barhetek, fekete- és szines selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadiszek

Francia P. D. jegyű fűzők,

Arcfátyol, divatövek, gyöngy és bőr díszításkák.

Menyasszonyi selymek,

koszoruk és fátyolok

legolcsóbb szabott árban!

Szörme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete színekben métere 6 forintól 15 forintig.

Boák és muffok

órlási választékban.

Costümökre, színházi kabátokra női posztók minden színben.

SZÖNYEGEK,

jutta, spárga, hollandi, kiddermünster, tapesztrý, velour, futó- és szalon szönyegek, minden nagyságban, torontáli szönyegek, diván terítők, butor szövetek s creppek,

legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők,

szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérneműek

vászon, siffon és batiszt női ingek, nadrágok, hálókötösök és alszoknyák, sima- és himzett kész ágyceterítők, selyem lüster és cloth alszoknyák, kásmír és selyem paplanok, matracok

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatszabkendők.

Alsó tricót ingek,

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben

Férf ruha-szövetek magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló belés áruk. Harisnyák, keztýúk, nók, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fia

divat, vászon, és szönyegraktára DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz.

Alapított 1842. évben.